

datkov je bilo K 13.060.01, ostane kron 6.005.85. Obilo denarja naberejo, največ iz zaslužkov s Slovenci, za ... V odboru so: Bombič, Pinavčič, Travan, Perinčič, Maran, Naglič, Jug, govoril je Březina.

Tržaške vesti.

—t— **Deželni zbor tržaški.** Na seji dne 8. t. m. se je odobril obračun šolskega zaklada za leto 1912 in proračun istega zaklada za leto 1913. Glede postavke „zaklad normalnih šol“ v znesku K 2590.88 priporoča poročevalec sv. Arch, da se jo briše, ker se že več nego 40 let samo prestavlja iz proračuna v proračun. V imenu Slovencev je svet. Wilfan izjavil, da bodo iz znanih razlogov glasovali tako proti obračunu kakor proti proračunu.

—t— **Skupni poučni šolski izlet** v postojnsko jamo se vrši v soboto, dne 24. maja. Ker je treba najeti pravočasno poseben vlak in urediti vse predpriprave, so naprosena vsa vodstva okoliških slovenskih šol, katerih učenci se namerujejo udeležiti tega izleta, da javijo nemudoma vodstvu svetoivanske šole natančno število udeležnikov.

—t— **Nemško šolsko društvo v Trstu.** Iz poročila Schulvereina v Trstu posnemamo, da je imelo omenjeno društvo v preteklem letu 420 članov, med temi 40 ustanovnikov. Dohodkov je bilo skupno 2005 K, in sicer na članarini 861 K; splošnih darov je bilo 240 in za prodane predmete se je izkupilo 356 K. Sicer s to zadnjo točko društvo baje ni imelo ravno sreče, ker ni bilo posebnega povpraševanja po društvenih predmetih. Iz tega poročila se vidi, da ta nemška toliko hvaljena narodna zavest še ni tako grozna. Par tisoč kron spravimo mi skupaj v enakih razmerah prej kot oni. Ako ne bi bilo podpore od drugod, bi Schulverein ne gospodaril dolgo v naših krajih.

Koncert „Glasbene Matice“ v Trstu se je vršil preteklo soboto in je v vsakem pogledu izborni uspel. Največ zaslug si je pridobil pevovodja tov. Karel Mahkota. Kot solist je sodeloval s častnim uspehom tov. Avg. Waschte.

—t— **Davek za javne predstave** in veselice. Deželni odbor tržaški razglša načrt zakona glede uvedbe davka za javne predstave in veselice za Trst. Ta zakonski načrt je bil že na dnevnem redu deželnega zbora lanskega leta in pride v bodočem zasedanju zopet na dnevni red. V tretjem odstavku tega zakonskega načrta se predlaga vstopnice, ki stanejo 20 vin.; po 2 v n. za vstopnice od 20 do 60 vin.; po 6 vin. za vstopnice od 60 vin. do 1 krone; po 10 vin. za vstopnice od 1 do 2 kron in po 10 vin. več za vsako krono za vstopnice nad dvema kronama. Pri aboniranih vstopnicah se zaračuna davek po visokosti abonentske cene. Znižane in proste vstopnice se obdačijo po prvotni ceni. Izvzeti so javni muzeji, predavanja, ki imajo znanstveni ali umetniški značaj in dobrotelne prireditve, za katere pa se mora vedno za vsak slučaj prositi mestni zastop.

Istrske vesti.

—i— **V Borštu** je umrla preblaga gospa Marija Jančarjeva, vdova bivšega učitelja-voditelja katarinske šole. S smrtjo pokojnice bo Boršt občutil bridko izgubo, zakaj bila je prava mati ubogim, skrbna voditeljica in učiteljica nežne mladine, ki jo je vedno zbirala okrog sebe, deleč ji lepe in koristne nauke. Zaradi svoje prave, odkritostne pobožnosti, usmiljenega in plemenitega srca je uživala preblaga gospa obče spoštovanje blizu in daleč. Blag ji spomin!

Koroške vesti.

—k— **Ustanovitev ženske podružnice Südmarke v Velikovcu.** Na občnem zboru moške podružnice Südmarke, ki se je vršil preteklo nedeljo zvečer v mestni telovadnici, se je ustanovila ženska podružnica „Südmarke“. Že dejstvo, da je v Velikovcu možna taka podružnica, kaže velik napredek nemštva, oziroma nemškutarstva; bolj pa nas more pretresti število članov! Cujte in strmite! 116 jih je! Koliko je med njimi Nemcev, to ti kažejo razni „iki“ in „čiči“. In kaj porečejo k vsemu temu slovenski krogi? Koliko članov ima velikovska podružnica CMD. in kako deluje?!

—k— **Nemškutarke občine za Schulverein.** Občine Grabštanj, Podklošter in Grebin so pristopile k Schulvereinu kot ustanovni člani s 50 K ustanovnine. Zadruga se je hotela gotovo izkazati hvaležno za prejetih 10.000 K kot podporo pri stavbi nove šole. To smejo storiti nemškutarke občine! Kakšen vrišč in hrup bi zagnali nemškutarji, ako bi storila slovenska občina kaj enakega ter darovala par kron za slovensko obrambno društvo.

—k— **Koroška deželna zveza nemških učiteljev** ima od 1080 učnih oseb, na očetih ljudskih šolah nastavljenih, v članje 1042 udov; to je torej zares zgledna zveza. Kaj pa pomeni to za slovensko narodnost, si lahko izračunamo.

Splošni vestnik.

Slovenska Solska Matca. Člane iznova opozarjamo, da naj se za knjige zgledajo pri poverjeniku dotičnega okraja; pri poverjeniku dobe knjige tudi tisti člani, ki so poslali letnjo naravnost Slovenski Šolski Matici v Ljubljani ali pa so jo plačali pri Celjski gospodarski zadrugi. Tudi knjige Hrvatskega pedagoškega književnega zbora dobe člani pri svojih poverjenikih. — Novim članom še vedno lahko postrežemo z zadnjimi in prejšnjimi publikacijami S. S. M. **Češki rezervisti za Šolsko Matco.** Nekega češkega rezervista 81. pešpolka, ki se je vračal na dopust, je vprašal nekdo, koliko so posamezni vojaki na meji dobili od božične zbirke. Rezervist je odgovoril: „Po 63 vinarjev!“. Torej je bilo ravno za eno večerjo? „Ne, bilo je premalo; zato smo prejete zneske zložili skupaj in jih poslali „Matici Šolski“ v Prago!“

Tečaj za pridelovanje zelenjadi pri redi kmetijska šola na Grmu dne 5., 6. in 7. maja t. l. z naslednjim vzporedom: V ponedeljek, dne 5. maja: od 2. do 4. ure popoldne: Važnost pridelovanja zelenjadi na kmetih in v okolici mest. Naprava in razdelitev vrta. Obdelovanje in gnojenje zemlje. Od 4. do 5. ure: Razkazovanje šolskega vrta. V torek, dne 6. maja: Od 8. do 10. dopoldne: Naprava gorkih leh. Pridelovanje sadik in zgodnje zelenjadi v gorkih lehah in na prostem. Dobava potrebnega semena. Naročanje semen po cenikih. Kolobarjenje na vrtu in medsetve. Od 10. do 12. ure: Praktično razkazovanje na vrtu. Popoldne od 2. do 4. ure: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi za pronojo in domačo porabo. Od 4. do 6. ure: Praktično razkazovanje. V sredo, dne 7. maja od 8. do 10. dopoldne: Pridelovanje najvažnejše zelenjadi (nadaljevanje). Od 10. do 12. ure: Ohranjanje in ukuhavanje zelenjadi za zimsko rabo. Popoldne od 2. do 5. ure: Ukuhanje zelenjadi v sadni kuhinji (praktično). — Oddaljenim in podpori potrebnim udeležencem iz Kranjske plača ravnateljstvo stroške za pot do Novega mesta in za prehrano po 1.50 K na dan. Podpora dobe le tisti, ki se jim izrečno dovoli in ki zanj do 27. aprila po dopisnici prosijo. Ker se pripusti k tečaju je omejeno število udeležencev, se je zgiasiti za tečaj do 27. aprila. Vabimo naše gospodinje in kmetijske dekleta k obilni udeležbi!

Poziv slovenski javnosti. Že enkrat smo se obrnili na slovensko javnost s prošnjo za brezplačna prenočišča za v počitnicah potujoče dijake, vendar je bilo prav malo odziva. Zato se danes zopet obračamo do slovenske javnosti z isto prošnjo, ker je za slovensko dijaštvo velikega pomena, da v počitnicah potuje po vsem slovanskem jugu. Ustanovili smo letos počitniško zvezo vsega jugoslovanskega dijaštva. Brezplačna prenočišča se nabirajo tudi med Hrvati in Srbi. Ne bilo bi ravno lepo, če bi slovenska javnost zaostajala za Srbi in Hrvati. Vemo, da je po Slovenskem mnogo zasebnikov, ki bi lahko dali brezplačno prenočišče. Zadolžni smo tudi s prenočišči na senu. — Prosimo in pozivljamo torej Slovence, da naj ne pozabijo na svoje dijaštvo, ki mora v počitnicah potovati po svoji domovini. Kdoroli more dati brezplačno prenočišče za čas od 1. julija do 15. septembra, nam naj to javi najpozneje do 20. t. m. na naslov: Uredništvo „Preporoda“ (za počitniško zvezo), Ljubljana.

Avstrijsko plemstvo in Albanci. Avstrijsko plemstvo je 7. t. m. ustanovilo na Dunaju podporno društvo za Albance. Namen društva je: povzdigniti gospodarske, kulturne, literarne in znanstvene interese Albancev. Na Dunaju pa bodo še dalje zapirali šole — Čehom!

Avstrijski oficirji se začnejo učiti albansko. Vojno ministrstvo je v cirkularju pozvalo avstrijske oficirje, da naj se prigrasijo, kdor zna albansko, oziroma kdor se hoče albanskega jezika učiti.

Važno za tiskarje in knjigoveze. Na Kranjskem je bil dosedaj običaj, da sme tiskarna poleg tiska opravljati tudi male knjigoveške posle, kakor zgibati pole, nalepiti, s sukancem ali žico sešiti, porezati in jih zaviti z mehkim upogljivim ovojnim papirjem. Vse drugo, kar je zlasti združeno s klejem in klajstrom, pa spada v knjigoveško obrt. Pred nami leži sedaj najnovejša razsodba upravnega sodišča na Dunaju, ki je na pritožbo deželne zveze in gremija tiskarjev in črkolivcev v Pragi razsodilo dne 18. decembra 1912, št. 14.027 ex 1912, da smejo tiskarji svoje izdelke tudi trdo vezane oddati na trg, tedaj so upravičeni, napraviti tudi v okviru svoje lastne obrtne pravice zahtevano vezbo, kakor to izrečno določa § 37. obrtnege reda. Enak odlok je izdalo tudi trgovinsko ministrstvo.

Od c. kr. osrednjega učilišča za ženske obrti na Dunaju VI, Mollardgasse 87, smo prejeli sledeči oklic: Meseca julija 1913 zapuste prve gojenke c. kr. osrednjega učilišča za ženske obrti na Dunaju ta učni zavod za učiteljice ženskih obrti. Potem, ko so take absolventinje služile vsaj eno leto kot asistentke na kaki šoli za ženske obrti, jim podeli c. kr. ministrstvo za javna dela sposobnost izpričevalo za samostojni pouk belega šivanja, oziroma izvrševanja oblek na šolah za ženske obrti. V sedanjih razmerah je pričakovati, da dobe vse absolventinje učilišča v svojem novem poklicu kot učiteljice na ženskih obrtnih šolah takoj službo. Ako pa se hoče katera praktično posvetiti izvrševanju obrti, pa bo mogla gotovo vsaka zbog svoje strokovne izobrazbe zavzeti zaradi kvalitetnega dela prvo mesto med svojimi vrstnicami. C. kr. osrednje učilišče izobrazba učiteljice za ženske obrti iz vse Avstrije; poleg Nemke, Dunajčanke delajo v sestriški složnosti učenke iz vseh drugih dežel, vse so dobro došle, razumeti morajo le učni jezik. V tekočem šolskem letu je bilo nekaj zunanjih učenk sprejetih tudi v internat c. kr. zavoda za žensko domačo industrijo, s čemer je bilo odvzeto starešem precejšnje breme. Za sprejem v učilišče je treba napraviti sprejemni izpit; najvažnejše določbe za pristopitev k izkušnji so sledeče: 1. Uspešno absolviranje kake šole za ženske obrti. 2. Dokaz o vsaj enoletnem praktičnem izvrševanju obrti. Prošnje za sprejem je nasloviti na „Direktion der k. k. Zentral-lehranstalt für Frauengewerbe in Wien VI, Mollardgasse Nr. 87“ najkasneje do konca maja; zaprosi se lahko obenem tudi oprostite ene ali druge določbe za sprejem. Tako se n. pr. lahko pregleda izkaz o obisku ženske obrtne šole dobro izučenim, inteligentnim, ki so že praktično izvrševale svojo obrt, ali pa narobe absolventinjam višjih deklinskih šol (deklinskih licejev, ženskih učiteljskih) dokaz o izvrševanju obrti; vendar pa morajo take učenke po prestani zrelosti preizkušnji vsaj eno leto izvrševati svojo obrt; izobraževanje kvalitetnih delavk in obrtnih učiteljic prve vrste, ki ga je omogočila ustanovitev osrednjega učilišča za ženske obrti, je dokaz dalekoglednega socialno-politiškega delovanja, za katero nas zavida inozemstvo in je udejstvovanje pravega obrtnega pospeševanja. Zakaj osrednje učilišče ne vzgaja samo spretnih rok, ampak celega človeka in ženske, ki se zavedajo svojih smotrov, ki morejo z osebnim ustaljenim okusom v svoji obrti tudi umetniško ustvarjati, ker poznajo predmet svojega dela temeljito po njegovem izvoru, načinu izdelovanja in obvladujejo tudi tehniko njegovega obdelovanja. Pouk o dekorativnem risanju jim pa da še sposobnost novo ustvarjati in vzmišljeno tudi izraziti. Tako izsolane učenke ces. kr. osrednjega učilišča morejo zaradi svoje izobrazbe v življenju dobro napredovati; z ustvarjajočim delom, ki povišuje vrednost osebe in služi obenem tudi splošnosti, pa najdejo tudi zadovoljnost v svojem poklicu.

Olajšave za obiskovalce Jadranske razstave na Dunaju. Obiskovalci Jadranske razstave na Dunaju, ki bi se peljali na progi Trst-Dunaj, dobe 30 odst. popust na vozarini, ako vzamejo listek za tja in nazaj, čigar veljavnost traja 30 dni. Te olajšave so veljavne za mesec julij in avgust. Tudi na drugih progah so uvedene take olajšave.

Prepoved glede cigaret. Finančno ministrstvo je izdalo naredbo, s katero se prepoveduje zasebno izdelovanje cigaret za prodajo. To velja v vsakem slučaju, naj je tobak za cigarete kupljen v domačih državnih zalogah ali pa pravilno naročen iz Ogrske, Bosne ali inozemstva. Kaznjivo je tudi prodajanje in kupovanje takih cigaret. Za svojo lastno porabo pa sme vsak tudi vboode delati cigarete.

Maksim Gorki, sloveči ruski pisatelj, se vrne v Rusijo. Bival je več let na otoku Capri. Sedaj, ko je bila izdana amnestija povodom proslave 300letnice vladarske rodovine Romanov, se more vrniti Gorki domov. Nastani se najbrže v Jalti.

Kava se je izdatno pocenila. V Hamburgu je padla cena od 62 pfenigov na 56 1/4 za funt.

12., 13. in 14. april so bili kritični dnevi prve vrste. 14. aprila 1895. leta, torej pred osemnajstimi leti, je bil grozni potres v Ljubljani. V noči od 13. na 14. aprila lani se je potopil „Titanic“ z mnogo tisoč ljudi. Letos je v noč od 12. na 13. aprila padel sneg, ki je povzročil na milijone škode. Letos ne bo ne sadja ne vina; vse je zmrznilo: črešnje, hruške, slive, marelice, bolj zgodnja jabolka, posebno pa vinska trta. Izmed jablan je upati še na mašančke, ki bolj pozno cveto, izmed trt pa bo morebiti še rizling kolikor toliko uspeval. —c.

Prepovedani detektivski filmi. Zagrebški policijski komisariat je izdal prepoved, da se v kinematografih ne smejo več predstavljati dogodki detektivske in kriminalne vsebine. Prepoved utemeljuje s tem, da se je pri policijskih in sodnih preiskavah dognal poguben vpliv takih predstav na mladino, zlasti ono, ki nima dovolj skrbne vzgoje; mnogi mladoletni zločinci so sami priznali, da so jih ravno te predstave vzpodbudile k zločinu.

Agitirajte za svoje glasilo!
Pridobivajte mu novih naročnikov!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim imenovanjem.

Promet do konca marca K 37.830.53.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljavne uvedene znamk se ne odgovarja.

Knjigoveznica

Iv. Bonač

Ljubljana, Šelenburgova ul.

priporoča vsakovrstna knjigoveška dela, galanterijo, passepartuje itd. Posebno močna vez za knjižnice in čitalnice.

Cene zmerne, delo solidno.

Snažno se oblači vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz češke tkalnice

Marije Jirsové

učiteljeve soproge, v Novém Hradku p. Met. (dobaviteljica dež. osrednje zveze učiteljskih društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 m dolgih odrezkov cečila kanafasa, flanele, platna, modrotiska itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko, tudi polovica zavoja za 9, oziroma 10 K.

Blago je stalobaravno in močne kakovosti. Naročite in ostanite stalni odjemalci. Vzorci biaga zastojn in franko.

Dr. Karl Tumlriz:

Nemška vadnica za nenemške ljudske šole.

1. del: Spodnja stopnja.

Vtisnenih je 15 slik. Cena vezani knjigi 80 h. Pripuščena po ukazu c. kr. ministrstva z dne 8. julija 1908, št. 29.040.

2. del: Srednja stopnja.

Vtisnenih je 14 slik. Cena vezani knjigi 1 K 20 h. Pripuščena po ukazu c. kr. ministrstva z dne 26. oktobra 1910, št. 44.128.

3. del: Višja stopnja.

(Tvarina za tri šolska leta.) 2 barvotiska, 35 slik in 2 zemljisko pregledna načrta v barvah. Cena vezani knjigi 1 K 80 h. Pripuščena po ukazu c. kr. ministrstva z dne 19. novembra 1912, št. 48.000.

Založil

F. Tempsky, Dunaj IV.